

Beleidskader AI

Onderwerp	Beleidskader Unicoz AI
Steller	J.Willems
Datum	September 2025
Versienummer	1.0
Datum definitief vastgesteld CvB	November 2025

Versiegeschiedenis

Tijd	Onderwerp
September 2025	Cirkel AI (voorzitter J. Willems)
Juli - September 2025	Onderzoek
20-02-2025	Voorgelegd ter advies aan CvB/MT - Voorgenomen besluit vaststelling kader
Oktober 2025	Voorgelegd aan DO
Oktober 2025	Voorgelegd aan VO
Oktober 2025	Voorgelegd aan MR
November 2025	Vastgesteld door CvB

Eerste evaluatie van dit beleidskader: oktober 2026 met CvB/MT/directeuren

Inhoudsopgave

Versiegeschiedenis	2
Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Inleiding	5
Wettelijk kader	6
Centraal AI-beleid bij Unicoz	9
Uitgangspunten AI binnen Unicoz	10
Het Unicoz AI-beleidskader in twee delen	10
Beleidskader AI Unicoz Onderwijsorganisatie	11
Implementatie AI-Beleid	17
Verwachtingen van medewerkers	18
Slotparagraaf – Samen bouwen aan verantwoord AI -gebruik	20
Bijlage 1 Tabel AI-professionalisering	21
Bijlage 2a en b Concept Formats decentraal AI-beleidsplan per school / bestuursbureau	25
Bijlage 3 Concept format voor MSP-cyclische kwaliteitszorg	32
Bijlage 4 voorstel 0-meting in de scholen	35
Bijlage 5a Poster Uitgangspunten AI	36
Bijlage 5b Flyer Uitgangspunten AI	37
Bijlage 6 AI waaier	38
Bijlage 7 AI-gebruik per onderwijsniveau Handreiking voor scholen	39

Samenvatting

Unicoz formuleert een centraal beleidskader AI waarbinnen door schoolleiders en afdelingshoofden nadere uitvoering gegeven wordt aan de implementatie van AI. Unicoz staat positief tegenover het gebruik van AI in het onderwijs die de kwaliteit van het onderwijs verhoogt en de processen optimaliseert, mits dit op een zorgvuldige en veilige manier gebeurt en iedereen op de hoogte is van de wettelijke kaders rondom AI-gebruik. De kern van het beleidskader is:

- ◆ Positief over AI-gebruik mits zorgvuldig, veilig en juridisch verantwoord
- ◆ Kritisch denken en menselijke interactie blijven leidend
- ◆ AI is ondersteunend aan het pedagogische en educatieve proces
- ◆ De decentrale inkleuring van het AI-beleid is verankerd in cyclische kwaliteitszorg
- ◆ Alleen geprofessionaliseerde medewerkers maken gebruik van AI

Implicaties hiervan zijn

- ◆ Alle medewerkers professionaliseren op basisniveau en sommigen op expertniveau
- ◆ Ontwikkelen decentraal beleid per school/afdeling t.a.v. processen, bedrijfsvoering en onderwijsinhoud
- ◆ Instellen Adviesorgaan AI (Cirkel vormt de basis) met brede vertegenwoordiging uit de organisatie en expertise mogelijk aangevuld met externe expertise als learning community en klankbord in de organisatie

Inleiding

Kunstmatige Intelligentie, of AI, is een realiteit die ons onderwijs ingrijpend verandert. Bij Unicoz omarmen we deze ontwikkelingen, maar altijd met de cruciale vraag in gedachten: hoe zorgen we ervoor dat AI het onderwijs verrijkt, veilig en verantwoord is, en de mens centraal blijft stellen?

Dit Unicoz AI-beleidskader is het resultaat van onderzoek en analyse van juridische kaders, interne stand van zaken van toepassing van AI, en van samenwerking en inzichten van toonaangevende experts. We hebben ons zorgvuldig laten informeren om een beleid te creëren dat breed gedragen en toekomstbestendig is. Vanuit de scholen komt het signaal dat er behoefte is aan een duidelijk centraal kader en meer homogeniteit in de verwachting over de toepassing van AI. Ook wettelijk gezien zijn we als organisatie verplicht zaken op orde te hebben waar het AI betreft.

Een van onze belangrijkste pijlers naast het juridische kader is Kennisnet, de nationale gids en bouwer van het ICT-fundament in het onderwijs. Hun 'Schoolafspraken generatieve AI' vormen een cruciale basis voor de algemene uitgangspunten zoals opgenomen in de flyer en poster. Deze afspraken, die zijn opgesteld in samenwerking met onder andere de VO-raad, PO-Raad, AOOb en het Ministerie van OCW, bieden ons zeven essentiële principes voor veilig en verantwoord gebruik van generatieve AI op school. Denk hierbij aan principes als 'Zet de mens centraal', 'Houd zelf de regie', en 'Bescherm je eigen privacy en die van anderen'¹. Kennisnet benadrukt dat het begrijpen van generatieve AI en de impact ervan op onderwijswaarden zoals kansengelijkheid en autonomie essentieel is voor de toepassing ervan.

We hebben ook geluisterd naar de stemmen die het onderwijslandschap van vandaag en morgen vormgeven. We hebben de waardevolle inzichten vergaard van sprekers op het 'Net Echt Congres Generatieve AI in het Onderwijs' bijvoorbeeld: Marieke van Osch, een onderwijskundige met 25 jaar ervaring in digitale innovatie, die ons handvatten geeft voor een verantwoorde inzet van AI, altijd met onderwijs als uitgangspunt en Stephanie van den Kieboom, specialist Digitale Geletterdheid, die de urgentie onderstreept van AI-geletterdheid als een onmisbare vaardigheid voor onze leerlingen – ver voorbij het louter bedienen van een tool.

De inzichten van Kennisnet en andere experts sturen ons in de richting van AI-toepassingen die de ontwikkeling van leerlingen verrijken en de unieke rol van de leraar versterken, zonder menselijke interactie en kritisch denken te ondermijnen. Het helpt ons AI in te zetten als een hulpmiddel, niet als vervanging. Deze uitgangspunten heeft Unicoz verzameld en opgenomen in de uitgangspunten voor het AI gebruik binnen de stichting binnen de scholen (zie flyer en poster in de bijlage). Maar AI heeft meer impact in de organisatie en daarom is nader centraal beleid nodig. Hieronder wordt het belang van centraal Unicoz AI-beleid uitgewerkt.

¹ <https://www.kennisnet.nl/artificial-intelligence/schoolafspraken-over-het-gebruik-van-generatieve-ai/>

Wanneer we in dit document over AI spreken hebben we het over de toepassing van artificial intelligence op inhoud en processen van de onderwijsorganisatie² : Generatieve AI is een vorm van artificial intelligence die geautomatiseerd content creëert, op basis van 'prompts' (vragen of verzoeken van gebruikers). Daarmee genereer je:

- ◆ Teksten zoals samenvattingen of antwoorden op vragen
- ◆ Afbeeldingen in allerlei stijlen en over verschillende onderwerpen
- ◆ Video's voor animatie of met levensechte beelden
- ◆ Audiofragmenten zoals stemmen of muziek
- ◆ Code voor het programmeren van computerprogramma's

Generatieve AI is een voorbeeld van datagedreven AI. Het zijn systemen die zelf 'leren' door een grote hoeveelheid data te analyseren en patronen te herkennen. Hierbij wordt gebruikgemaakt van *deep learning* en neurale netwerken.

Generatieve AI genereert nieuwe data op basis van bestaande data waarmee het systeem is getraind. Het systeem analyseert eerst allerlei voorbeelden. Denk aan data van het internet zoals teksten, afbeeldingen, video's, audiofragmenten, muziek en computercode. Het systeem herkent daarin patronen. Op basis van die patronen kan het nieuwe content maken.

Wettelijk kader

Op dit moment bestaat er nog geen specifieke wetgeving of regelgeving omtrent het gebruik van LLM's in het basis of middelbaar onderwijs in Nederland. Daarom gelden de algemene wettelijke kaders zoals de AVG en de door de Europese Unie ingestelde AI-Act. De AI-Act geeft wel richtlijnen voor het gebruik van AI in het onderwijs.

AVG

De volgende regels uit de AVG worden door de Autoriteit Persoonsgegevens (2025) aangemerkt als belangrijk:

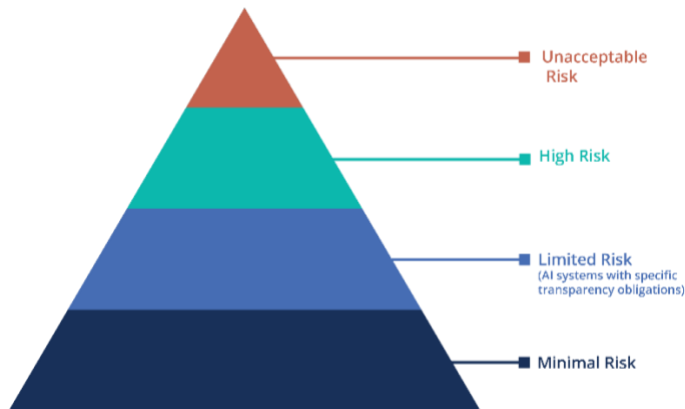
- ◆ Je moet een goede reden hebben (grondslag) om gegevens te verwerken. Dit betekent dat je toestemming moet hebben. De andere vormen van verwerking van persoonsgegevens zijn voor ons in het onderdeel van AI niet relevant.
- ◆ Bij het verwerken van persoonsgegevens moet er transparantie worden geboden over de manier waarop deze gegevens worden verwerkt.
- ◆ Bij het gebruik van een algoritmisch systeem of AI moet de onderliggende logica of verwachte gevolgen voor de betrokkene inzichtelijk worden gemaakt.
- ◆ Data mag alleen verwerkt worden als het verbonden is aan een doel dat van tevoren is vastgesteld.
- ◆ Persoonsgegevens moeten zoveel mogelijk verwijderd worden en moeten correct zijn.

² Kennisnet: wat is generatieve AI

- ◆ Kinderen jonger dan 16 jaar krijgen extra bescherming tegen de verwerking van persoonsgegevens.
- ◆ Extra bescherming moet worden geboden bij de verwerking van bijzondere persoonsgegevens.

AI-Act

Sinds 1 augustus 2024 zijn delen van de Europese AI-Act in werking getreden (Europese Unie, 2024). De implementatie loopt gefaseerd tot 2026. Deze wetgeving maakt onderscheid tussen vier soorten AI-systemen. De categorieën worden benoemd met een voorbeeld (Europese Commissie, 2024).

- ◆ Onacceptabele risico's: Het gebruik van AI voor emotieherkenning op de werkvloer en in onderwijsinstellingen.
- ◆ Hoog risico: Het gebruik van AI-oplossingen die in onderwijsinstellingen worden gebruikt om de toegang tot onderwijs en het verloop van iemands beroepsleven kunnen bepalen (bv. scores van examens).
- ◆ Beperkt risico: Deze situaties bevatten vooral risico wanneer er onvoldoende transparantie wordt geboden, daarom is het belangrijk om AI-gegenereerde content of chatbots duidelijk te markeren.
- ◆ Minimaal of geen risico: bijvoorbeeld spamfilters.

Hoog-ricosystemen moeten aan strenge eisen voldoen, omdat deze een risico kunnen vormen voor de werkgelegenheid, essentiële diensten of onderwijs.

Binnen het onderwijs worden de volgende systemen aangemerkt als een hoog risico-AI-systeem en moeten daarom aan zeer strenge eisen voldoen (Kennisnet, 2024):

- ◆ Toegang, toelating en toewijzing tot onderwijs
- ◆ Evalueren van leerresultaten en sturen van het leerproces
- ◆ Beoordelen van een passend onderwijsniveau
- ◆ Monitoren en detecteren van ongeoorloofd gedrag bij toetsen

Informatiebeveiliging en privacy (IBP)

Unicoz is verantwoordelijk voor het regelen van informatiebeveiliging en privacy. Het belangrijkste doel is het beschermen van persoonsgegevens dit borgen we via het IBP normenkader. Medewerkers worden verondersteld op de hoogte te zijn van dit kader.

Overige overdenkingen

Holmes heeft in het Joint Research Centre verbonden aan de Europese Commissie (2022) een aantal richtlijnen opgesteld voor het gebruik van AI in het onderwijs. Hierbij werd gekeken naar de kaders omschreven in de rechten van de mens.

- ◆ **Recht op menselijke waardigheid.**
Lesgeven, assessment en accreditatie zouden niet moeten worden uitbesteed aan een AI systeem. Een menselijke norm moet kunnen worden gehandhaafd en mensen hebben het recht om als mens, niet als datapunt, behandeld te worden.
- ◆ **Recht op autonomie**
Kinderen moeten het recht hebben om niet individueel geprofileerd te worden. Daarbij moet gepoogd worden om unieke leerwegen te vermijden om hun ontwikkeling en toekomstige levens veilig te stellen. Ook om leerlingen te beschermen tegen mogelijke vooroordelen (bias) in AI-educatiesystemen. Daarnaast kan een te grote mate van differentiatie een negatief effect hebben op de groepsvorming en kansenongelijkheid (Denessen, 2017).
- ◆ **Recht om gehoord te worden**
Kinderen hebben het recht om niet te werken met een AI systeem, zonder daardoor hun onderwijs negatief te beïnvloeden.
- ◆ **Recht om niet te leiden onder discriminatie**
Ieder kind heeft het recht te genieten van het gebruik van technologie, niet alleen de kinderen die uit de sociaaleconomische groepen komen die het kunnen betalen.
- ◆ **Het recht op dataprivacy en databescherming**
Kinderen hebben het recht om hun data niet te laten verzamelen door commerciële partijen die het willen gebruiken voor hun eigen doelen. Dit geldt wordt ook geregeld onder de AVG.
- ◆ **Het recht op transparantie en uitlegbaarheid**
Kinderen hebben het recht om beslissingen van de AI te begrijpen en aan te vechten wanneer ze dat willen.

Holmes en Tuomi (2022) stellen daarnaast een terechte vraag:

“Bij technische innovatie en verandering wordt vaak aangenomen dat deze vooruitgang betekent, maar in het onderwijs moeten we ons afvragen wanneer verandering gelijk staat aan een gewenste ontwikkeling.”

Centraal AI-beleid bij Unicoz

Bij Unicoz hebben we in beginsel het standpunt dat directeuren verantwoordelijk zijn voor keuzes die zij maken over het werken met AI in hun onderwijs met inachtneming van de centrale Unicoz-uitgangspunten. Daarnaast is er behoefte aan een overkoepelend kader. Centraal beleid is essentieel voor een consistente, veilige en toekomstgerichte aanpak binnen de gehele organisatie.

Een centraal beleid zorgt ervoor dat er **uniforme 'randvoorwaarden'** worden gecreëerd voor een veilige en verantwoorde toepassing van AI op al onze scholen. Dit garandeert een basiskwaliteit en voorkomt versnippering van aanpakken. Wanneer een directeur besluit met AI te werken, verwachten we dat deze zich verdiept in de mogelijkheden en risico's. Centraal beleid ondersteunt directeuren hierin, bijvoorbeeld door goedgekeurde tools aan te wijzen en een overzicht te bieden.

Centraal beleid stelt ons in staat om de **brede risico's van AI** – zoals gebrek aan deskundigheid, verlies van autonomie, privacyrisico's en bias – effectief te adresseren en te minimaliseren over de gehele organisatie. Dit is cruciaal voor de bescherming van leerlingen en medewerkers.

Een gezamenlijk beleid stimuleert de **professionele ontwikkeling en AI-geletterdheid van al onze medewerkers**. Het faciliteert kennisuitwisseling en zorgt ervoor dat we samen leren en groeien, en dat iedereen de basisbeginselen van AI begrijpt.

Centraal beleid helpt ons te voldoen aan complexe en snel evoluerende wet- en regelgeving, zoals de **Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)** en de aankomende **AI-verordening**. Dit biedt juridische zekerheid voor de hele Unicoz-organisatie.

Uiteindelijk willen we dat AI de **didactische en pedagogische doelen van het onderwijs dient**. Centraal beleid zorgt ervoor dat we altijd de mens centraal stellen, en dat de inzet van AI bijdraagt aan de ontwikkeling van leerlingen, zonder afbreuk te doen aan sociale interactie of kritisch denkvermogen."

Door te bouwen op deze stevige fundamenten van kennis en expertise, en door een centraal, weloverwogen beleid te voeren, zorgen we ervoor dat Unicoz voorop blijft lopen in een snel veranderende wereld. We zetten AI bewust en verantwoord in, met de **menselijke maat altijd als uitgangspunt**, om het beste onderwijs te bieden voor al onze leerlingen en medewerkers."

Uitgangspunten AI binnen Unicoz

Unicoz ziet zowel kansen als risico's rondom de ontwikkelingen van AI. De belangrijkste risico's zijn dat we niet voldoen aan de juridische kaders en geen grip hebben op de mate waarin we daaraan voldoen; en daarnaast een onzorgvuldig gebruik van AI door een gebrek aan bewustwording en professionalisering. De kansen liggen met name in het verhogen van de onderwijskwaliteit, het aanbieden van onderwijs op maat en het efficiënter inrichten van zowel het leerproces van leerlingen als het optimaliseren van de interne bedrijfsvoering processen.

Met de inzet van AI wil Unicoz de ontwikkeling van leerlingen verrijken en de unieke rol van de leraar versterken, zonder menselijke interactie en kritisch denken te ondermijnen. Met de inzet van AI wil Unicoz ook bedrijfsvoering processen en de ondersteuning daarvan optimaliseren en mogelijk de werkdruk verlagen.

Unicoz staat positief tegenover het gebruik van AI in het onderwijs die de kwaliteit van het onderwijs verhoogt en de processen optimaliseert, mits dit op een zorgvuldige en veilige manier gebeurt en iedereen op de hoogte is van de wettelijke kaders rondom AI-gebruik. Daarom vindt Unicoz het van groot belang dat alle medewerkers die met AI werken, zich hierin professionaliseren. Medewerkers kunnen zich alleen dan kritisch verhouden tot de inzet en werking en effecten van AI. Alleen zo kunnen we AI verantwoord en effectief inzetten binnen onze onderwijsorganisatie.

Het Unicoz AI-beleidskader in twee delen

Het opgestelde beleid dat u hieronder aantreft bestaat na de inleiding uit twee delen. Deel I is gericht op onderwijseenheden binnen de stichting, scholen en hun directies dus. Deel II is gericht op het centrale bestuursbureau met daarbinnen alle teams en het CvB zelf. Dit leest u ook in de inleiding terug, waardoor dit (inleiding + deel I + deel II) als zelfstandige tekst naar buiten kan worden gebracht. Na het beleid zelf is een voorstel voor implementatie opgenomen in een aantal bondige punten. Vervolgens wordt aandacht besteedt aan de rollen en verwachtingen van eenieder binnen de organisatie bij de realisatie van dit beleid.

Beleidskader AI Unicoz Onderwijsorganisatie

Inleiding

De inzet van kunstmatige intelligentie (AI) binnen Unicoz vraagt om een zorgvuldig afgewogen beleidskader dat recht doet aan de juridische, pedagogische, organisatorische en maatschappelijke verantwoordelijkheden van de organisatie. Dit document biedt richting aan de wijze waarop AI wordt toegepast binnen de scholen en binnen het bestuursbureau van Unicoz.

Binnen deze context speelt het bestuur een centrale rol in het waarborgen van de integriteit, transparantie en rechtmatigheid van AI-toepassingen. Het bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van strategische kaders, het bewaken van ethische uitgangspunten en het toezien op naleving van relevante wet- en regelgeving, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de Wet op het primair onderwijs (WPO), de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) en het IBP-normenkader. Dit normenkader vormt een leidraad voor informatiebeveiliging en privacy binnen het onderwijs en is daarmee een cruciale toetssteen voor AI-gerelateerde processen en systemen. Daarnaast is het beginsel van goed werkgeverschap een belangrijk juridisch uitgangspunt. AI-toepassingen mogen geen afbreuk doen aan de autonomie, waardigheid of rechtspositie van medewerkers. Het bestuur en het bestuursbureau dragen zorg voor een verantwoorde inzet van AI in personeelsbeleid, waarbij transparantie, inspraak en rechtsbescherming gewaarborgd zijn.

Het bestuursbureau fungeert als verbindende schakel tussen beleid en praktijk. Het bureau faciliteert de implementatie van AI binnen de organisatie, ondersteunt bij juridische en governance-vraagstukken en draagt zorg voor monitoring, evaluatie en verantwoording. Daarmee vormt het een essentieel onderdeel van de governance-structuur rondom AI.

Door expliciet aandacht te besteden aan de rol van het bestuur, het bestuursbureau, het juridisch kader waaronder het IBP-normenkader, en het beginsel van goed werkgeverschap, beoogt dit beleidskader een solide fundament te leggen voor een verantwoorde, toekomstgerichte inzet van AI binnen Unicoz.

In dit beleidskader wordt dan ook onderscheid gemaakt tussen deel I: AI in de scholen (PO en VO) en deel II AI binnen het bestuursbureau. Als bijlage zijn formats toegevoegd voor de uitwerking van dit beleid door de verschillende partijen. Het advies is de scholen uit het PO te laten samenwerken in een werkgroep, hetzelfde geldt voor het VO en voor het bureau om te komen tot een gezamenlijke invulling van deze formats.

Deel I: Beleidskader AI in de scholen PO en VO

AI en het curriculum

AI verandert wat leerlingen aan vaardigheden en kennis moeten leren en hoe we dat kunnen toetsen. Scholen integreren AI-bewustzijn en vaardigheden in het curriculum, passend bij leeftijd en ontwikkelingsniveau. De stichting ondersteunt curriculumontwikkeling en stelt kaders voor inhoudelijke en didactische invulling. Samen met O&K kunnen scholen in gesprek over wat die verandering nu precies inhoudt. Scholen kunnen hiervoor ook de handreikingen van kennisnet raadplegen.

In elk geval zien we naast AI-geletterdheid als onderdeel van digitale geletterdheid een toenemend belang voor ethiek, kritisch denken, onderzoekend leren, feit en fictie kunnen onderscheiden. Scholen maken inzichtelijk hoe zij dit in het curriculum verwerken. Scholen zullen zich daarnaast de vraag moeten stellen: wat is de kern van wat we leerlingen willen en moeten bijbrengen en welke (toets/onderwijs)methode past daar dan bij. Als voorbeeld geldt dat het laten inleveren van een werkstuk dat thuis op de computer gemaakt is niet meer de vaardigheden toetst zoals we dat gewend waren. Immers is de vraag wat is van het kind en wat is van AI. Met de ontwikkelingen van AI kun je de discussie voeren in welke mate leerlingen moeten leren programmeren. Dat kan AI toch? Dat klopt maar het kan wel nuttig zijn als leerlingen zelf leren programmeren om de achtergronden te snappen en doorgronden en zodoende kritisch kunnen kijken naar AI-geproduceerde code.

AI en toetskwaliteit

AI mag niet leiden tot afname van toetsvaliditeit of betrouwbaarheid. Scholen hanteren richtlijnen voor het gebruik van AI bij toetsontwikkeling en -analyse. Formatieve en summatieve toetsing blijven gestoeld op professionele oordeelsvorming en transparante criteria.

AI-systemen die worden ingezet in bedrijfsvoering vallen onder de categorie 'hoog risico' volgens de EU AI Act en moeten voldoen aan eisen voor transparantie, betrouwbaarheid en menselijke controle.

In het licht van de opkomst van generatieve AI is het noodzakelijk om toetsvormen te herzien³. Traditionele toetsing gericht op reproductie van kennis verliest aan waarde wanneer AI deze taken overneemt. Daarom stimuleren we scholen om te experimenteren met nieuwe toetsvormen die het leerproces en het denkvermogen van leerlingen centraal stellen. Deze toetsvormen helpen om de autonomie, redenering en oordeelsvorming van leerlingen te versterken en dragen bij aan academische integriteit in een AI-rijke leeromgeving.

Voorbeelden hiervan zijn:

- ◆ Mondelinge toetsing en presentaties.
- ◆ Procestoetsing: inzicht in het denk- en leerproces.
- ◆ Authentieke opdrachten die aansluiten bij realistische contexten.
- ◆ Peer review en reflectieverslagen.

³ <https://te-learning.nl/terugvallen-op-traditionele-toetsvormen-vanwege-de-opkomst-van-ai-kies-liever-voor-alternatieven/>

AI met leerlingen en in methodes

Alleen wanneer digitale geletterdheid en AI-geletterdheid een plek hebben gekregen binnen het curriculum en de leerkracht zelf geprofessionaliseerd is, kan er door leerlingen gewerkt worden met AI in de klas.

AI-toepassingen die door leerlingen worden gebruikt, zoals generatieve AI en adaptieve leermiddelen, dienen pedagogisch verantwoord te zijn. Scholen zorgen voor duidelijke richtlijnen over het gebruik van AI in methodes en toetsen deze op transparantie, uitlegbaarheid en didactische meerwaarde.

Leerlingen worden begeleid in het kritisch en ethisch gebruik van AI. Let op voor leerlingen tot 13 jaar geldt wettelijk dat zij enkel onder begeleiding met AI mogen werken. De school communiceert zorgvuldig met ouders over het AI-beleid. Scholen communiceren ook duidelijk aan leerlingen wat er ten aanzien van AI wel en niet mag rondom toetsing en opdrachten. Hiervoor gebruiken we binnen Unicoz de 'AI-waaiër'. Ook kan gebruikt worden gemaakt van analysetools om gericht en onderbouwd feedback op werk te geven zoals bijvoorbeeld RTTI-model. Het is aan de directie van de school om hier keuzes in te maken en hierover transparant te communiceren aan medewerkers, leerlingen, ouders en andere belanghebbenden.

Nieuwe kerndoelen digitale geletterdheid

Unicoz wacht niet tot de nieuwe kerndoelen verplicht zijn met ontwikkelen en implementeren. De nieuwe kerndoelen digitale geletterdheid worden vanaf nu stapsgewijs geïmplementeerd. AI maakt hier expliciet deel van uit. Bovendien onderbouwen scholen de relatie met de bredere impact van AI op het curriculum en de wijze van toetsen (zie hierboven). Scholen maken een plan van aanpak voor implementatie en rapporteren hierover aan de stichting via de reguliere verantwoordingssystematiek. De stichting biedt ondersteuning en monitort voortgang.

AI-professionalisering

Volgens de EU AI Act is professionalisering verplicht voor medewerkers die werken met AI-systemen en in veel methoden die we binnen het onderwijs gebruiken is AI geïntegreerd. We gebruiken dus onbewust of bewust vrijwel allemaal AI. Het doel van professionalisering is begrijpen wat AI is en kan en wanneer toepassing wenselijk is en met welke gevolgen. De medewerker kan zich dus verhouden en een standpunt innemen over het inzetten van AI en wat dit met zich meebrengt. Alle medewerkers binnen Unicoz worden dan ook geacht zich te professionaliseren in het verantwoord gebruik van AI. Digitale geletterdheid en AI-basiskennis maken onderdeel uit van het professionaliseringsbeleid. Schoolleiders beoordelen wie in hun organisatie zich verder zou moeten professionaliseren naar een *AI-fluency* niveau (effectieve, efficiënte en veilige toepassing). Schoolleiders faciliteren scholing en stimuleren een lerende cultuur rondom AI. Aanbod voor cursussen en opleiding worden via Academie gedaan.

AI in lesvoorbereiding

Medewerkers mogen AI inzetten ter ondersteuning van lesvoorbereiding, mits dit bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs en de autonomie van de professional respecteert. Scholen faciliteren kennisdeling over effectieve toepassingen en bewaken de balans tussen efficiëntie en pedagogische verantwoordelijkheid.

Medewerkers maken alleen gebruik van AI in de lesvoorbereiding als zij een basis-professionalisering gedaan hebben en zich kritisch kunnen verhouden tot het gebruik van AI.

AI in bedrijfsvoering

AI kan processen in administratie, planning en logistiek ondersteunen. Scholen toetsen AI-systemen op veiligheid, privacy en betrouwbaarheid. De stichting stelt eisen aan leveranciers en systemen en borgt dat medewerkers adequaat worden geïnformeerd over de werking en implicaties. Scholen houden zich aan deze eisen en vragen bij twijfel advies aan het bureau.

AI en digitale veiligheid van medewerkers

Leerkrachten en andere OOP-medewerkers zijn kwetsbaar door de opkomst van AI. Het opnemen en bewerken van afbeeldingen van medewerkers en het delen ervan is ontoelaatbaar. In de reglementen voor leerlingen zal dit expliciet aandacht moeten krijgen. Het moet helder zijn waar een medewerker zich kan melden en wat de vervolgstappen zijn in een dergelijk geval. Bovendien kan er discussie ontstaan tussen het oordeel van de leerkracht en de leerling/ouder over de mate waarin AI is gebruikt bij het opleveren van schoolwerk. Zonder heldere afspraken staat de medewerker niet sterk en moet deze zich baseren op gemeenschappelijke afspraken. Door te borgen dat expliciet bij opdrachten wordt vermeld in welke mate AI is toegestaan kan dit worden voorkomen (zie ook AI-waaijer beschikbaar als bijlage). Het afwijken daarvan zou consequenties moeten hebben. Dit zou een plek moeten krijgen in het leerlingen reglement. Ouders en leerlingen moeten expliciet gewezen worden op het AI-protocol.

DEEL II: AI en processen binnen het bestuursbureau

Algemeen

AI wordt alleen gebruikt door medewerkers die in elk geval een basistraining hebben gevolgd over de werking en toepassing van AI, waarbij aandacht is besteed aan de risico's en beperkingen evenals de mogelijkheden en kansen van toepassing binnen het specifieke werkdomein.

AI kan in veel processen behulpzaam zijn, maar de opsteller is altijd verantwoordelijk voor de output en de gevolgen daarvan.

AI wordt toegepast vanuit een zakelijk account en middels de geboden AI-tools binnen de beschikbare systemen. Medewerkers hebben dus bijvoorbeeld toegang tot de AI-tools van Microsoft zoals Gemini, Co-pilot etc. Er is dan in principe geen noodzaak voor andere betaalde accounts tenzij een specifieke discipline daarom vraagt. Dit kan via de direct leidinggevende worden aangevraagd in overleg met het hoofd ICT.

Governance en medezeggenschap

AI mag niet worden ingezet voor besluitvorming zonder menselijke toetsing. Wanneer AI wordt ingezet is dit Conform AI Act, AVG, IBP-normenkader en de juridische aspecten van goed werkgeverschap. AI kan ondersteunen bij agendering, documentanalyse, notuleren, verslagen maken, opstellen van beleidsplannen, of reacties op klachtenbrieven etc. echter besluitvorming blijft altijd de verantwoordelijkheid van de bestuurssecretaris. Dit komt expliciet naar voren in reglementen zoals die in de organisatie van toepassing zijn.

AI en HR

Digitale veiligheid van medewerkers

AI mag geen afbreuk doen aan de sociale, psychologische en digitale veiligheid van medewerkers. Scholen signaleren risico's en nemen maatregelen om medewerkers te beschermen tegen ongewenste effecten van AI-gebruik. De stichting stelt kaders en biedt ondersteuning bij incidenten en dilemma's. Zo kan het voorkomen dat leerlingen een filmpje maken van een leerkracht deze met AI bewerken en uitspraken laat doen die niet echt zijn. In de reglementen voor leerlingen zal iets moeten worden opgenomen dat dit strafbaar is. Het opnemen en bewerken van afbeeldingen van medewerkers en het delen ervan wordt niet toegestaan. Het bureau zorgt ervoor dat er voor medewerkers een meldroute is waar zij terecht kunnen wanneer zij zich digitaal onveilig voelen en een stappenplan: hoe te handelen.

Werving & Selectie

Unicoz maakt zich hard voor een transparante en eerlijke selectieprocedure. Dat betekent dat we rekening houden met mogelijke risico's bij de inzet van AI in wervingscampagnes. Zo mag AI-gebruik geen bias veroorzaken. Menselijke controle is verplicht. Ook kan AI worden ingezet voor het screenen van cv's, dit moet dan wel conform principes van AVG, AI Act en goed werkgeverschap. Het is belangrijk dat de gehanteerde procedures, verwerking van gegevens en bewaartermijnen vastgelegd, transparant en opvraagbaar zijn.

Het inwerkprogramma besteedt aandacht aan de geldende regels en richtlijnen binnen de organisatie waaronder AI.

Onderwijskwaliteit O&K

Het bureau en in het bijzonder O&K is in beginsel ook verantwoordelijk voor het monitoren en borgen van de implementatie van de geldende beleidsafspraken in de onderwijspraktijk. Bovendien is O&K verantwoordelijk voor het monitoren van het effect van AI op de onderwijs- en toetskwaliteit in zijn algemeenheid. Dit wordt verankerd in het proces van cyclische kwaliteitszorg. O&K kan ter ondersteuning gebruik maken van AI voor bijvoorbeeld het sneller analyseren van gegevens, het opstellen van beleid, het genereren van brieven en interne berichtgeving.

Financiën

In het kader van good governance is het belangrijk dat bij inzet van AI bij financiën er altijd sprake is van een menselijke controle. AI-tools kunnen ondersteunen bij de begrotingsanalyse en bijvoorbeeld detectie van afwijkingen of trends. Besluitvorming blijft bij controller en bestuur AI kan ook worden ingezet voor analyse en voorspelling, mits transparant en controleerbaar. Ook hier geldt dat elke inzet conform AI Act en IBP-normenkader is. Wanneer AI wordt ingezet wordt dit duidelijk vermeld bij de productie die wordt opgeleverd. De opsteller is en blijft altijd verantwoordelijk voor de output.

Huisvesting

Om te zorgen voor effectieve en efficiënte processen rondom huisvesting kan AI worden ingezet. Zo kan AI worden ingezet voor planning en onderhoudsvoorspelling of energieverbruik. Elk gebruik dient conform AI Act en IBP-normenkader plaats te vinden en menselijk toezicht en eindverantwoordelijkheid is altijd aan de orde.

Bij het inkopen en plaatsen van deelsystemen ingekocht bij derden kan er sprake zijn van AI, te denken valt aan sensoren of camera's. Het afdelingshoofd is verantwoordelijk voor controle op AI integratie in ingekochte systemen en voorzieningen.

Communicatie

AI mag niet leiden tot misleiding of reputatieschade, AI kan helpen bij het opstellen van teksten, maar de eindredactie en eigenaarschap ligt bij het hoofd communicatie. Elke uiting voldoet aan AVG wetgeving en AI Act. In het bijzonder geldt dit voor het gebruik van beeldmateriaal in communicatie-uitingen waarbij leerlingen of medewerkers in beeld zijn. Om te garanderen dat we kunnen aantonen dat uitingen formeel van Unicoz zijn en niet deep fake betreffen kan in overleg met ICT worden nagedacht over het gebruiken van een digitaal watermerk.

Implementatie AI-Beleid

1. Elke schoolleider of teamhoofd van het bestuursbureau formuleert eigen AI-inkleuring binnen het hierboven geformuleerde centrale Unicoz beleid en begroot de realisatie ervan. Ter ondersteuning is een format opgesteld en worden de verwachtingen van elke betrokkene in de Unicoz organisatie hieronder in detail uitgewerkt (format in bijlage).
2. Directies vullen hun schoolreglementen aan met relevante passages over AI met een helder sanctiebeleid om fraude en willekeur te voorkomen.
3. Directies informeren hun medewerkers actief over het centrale AI-beleid, de vertaling naar het lokale AI-schoolbeleid en de algemene AI-uitgangspunten. Zij zien erop toe dat medewerkers zich hieraan houden. (zie flyer en poster in bijlage).
4. Alle medewerkers worden AI-geletterd op minimaal niveau 3 (zie uitwerking in bijlage). Voor enkele collega's binnen de Unicoz-organisatie geldt dat ontwikkeling naar niveau 3 van AI-geletterdheid niet relevant, wenselijk of haalbaar is. In dergelijke gevallen worden door de leidinggevende afwijkende afspraken gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld spelen wanneer een medewerker binnen afzienbare tijd met pensioen gaat, of wanneer een collega een functie vervult met een sterk facilitair karakter waarin AI geen directe rol speelt. Toch is het advies om ook deze collega's – voor wie AI wellicht niet direct relevant lijkt – vanuit verantwoord werkgeverschap een basiscursus aan te bieden. Daarmee ondersteunen we hen als medewerker in deze tijd en bieden we de mogelijkheid om mee te bewegen met technologische ontwikkelingen in de samenleving en de organisatie.
5. Bestuurders, schoolleiders en teamhoofden professionaliseren zich in AI t.a.v. de impact op het werk van directeuren en bestuurders en in het bijzonder de governance, privacy en ethische aspecten.
6. Borging:
 - a. Het AI-beleid wordt ingebed als onderdeel van cyclische kwaliteitszorg. Aan de hand van een inventarisatieformulier geven scholen hun stand van zaken van de implementatie van het beleid aan.
 - b. Er is aandacht voor de mogelijke risico's van AI in het algemene veiligheidsbeleid (zoals deep fake van medewerkers gemaakt door leerlingen), er is een stappenplan voor melding en eventuele consequenties in geval van.
 - c. Er is aandacht voor wat wel en niet mag t.a.v. AI in de schoolreglementen aanvullend op of verwijzend naar dit AI beleid.
 - d. Er is een adviesorgaan (de AI cirkel vormt de basis) die binnen Unicoz zowel als learning community functioneert alsmede kan worden ingezet als klankbord of adviesorgaan aan schoolleiders, afdelingshoofden en bestuurders.

Verwachtingen van medewerkers

Verwachtingen van het CvB

Het College van Bestuur stuurt actief op de realisatie van AI-geletterdheid binnen de organisatie. Dit gebeurt onder andere via jaargesprekken met schoolleiders, waarin de voortgang en borging van het beleid worden besproken. Het CvB houdt tevens zicht op uitzonderingsgevallen waarin afwijkende afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld bij medewerkers voor wie ontwikkeling naar niveau 3 niet haalbaar of relevant is. Door deze uitzonderingen te monitoren en te toetsen aan het kader, bewaakt het CvB de consistentie en rechtvaardigheid van de implementatie.

Daarnaast ziet het CvB erop toe dat de benodigde professionalisering en beleidsontwikkeling rondom AI ook financieel worden geborgd. Schoolleiders en afdelingshoofden zijn verantwoordelijk voor het opnemen van AI-gerelateerde activiteiten in hun begroting en jaarplanning. Het CvB monitort of deze inzet zichtbaar en realistisch is opgenomen in de school- en afdelingsbegrotingen, zodat de ambities niet alleen beleidsmatig maar ook praktisch haalbaar zijn.

Het College van Bestuur stimuleert de ontwikkeling op het gebied van AI door dit onderwerp te agenderen in jaargesprekken met schoolleiders en afdelingshoofden. Daarnaast stimuleert het CvB professionaliseringsaanbod via de Unicoz Academie en tijdens DO-dagen of andere gezamenlijke ontwikkelmomenten. Het CvB bewaakt de strategische koers en zorgt dat AI-geletterdheid structureel wordt verankerd in de organisatieontwikkeling van Unicoz. De impact van AI op onderwijs, organisatieprocessen, ethiek en governance vraagt om strategisch inzicht en actuele kennis bij bestuurders.

Naast het stimuleren van AI-geletterdheid binnen de organisatie, wordt van het CvB dan ook verwacht dat het zich actief verdiept in de implicaties van AI voor bestuurlijke besluitvorming, governance en strategische koers. Besturen in tijden van AI vraagt om inzicht in technologische ontwikkelingen, ethische dilemma's en juridische kaders. Het CvB volgt daarom relevante opleidingen, seminars en sluit aan bij netwerken om zich hierin te bekwamen en om als voorbeeld te dienen voor de organisatie. Tevens brengt deze ontwikkeling verplichting mee in het kader van goed werkgeverschap zoals mede voortvloeiend uit de AI-verordening.

Verwachtingen van schoolleiders en afdelingshoofden

Schoolleiders zijn verantwoordelijk voor het formuleren van een schoolspecifiek AI-beleid binnen het centrale Unicoz-kader. Dit omvat zowel het professionaliseringsbeleid voor medewerkers als het beleid ten aanzien van het gebruik van AI met en door leerlingen. Daarbij geldt dat het beleid niet uitsluitend beperkend van aard dient te zijn, maar ook kansen biedt om aandacht te besteden aan wat leerlingen minimaal zouden moeten weten, kennen en kunnen op het gebied van AI. Zij formuleren beleid over het gebruik van AI in het onderwijs en benoemen daarbij wat dit betekent voor (de kwaliteit en de aard van) toetsing van de relevante vaardigheden en leerdoelen. Schoolleiders kunnen voor ondersteuning en gedachtevorming terecht bij de Cirkel AI, die fungeert als sparringpartner en expertisecentrum. Uiteraard kunnen schoolleiders ook altijd terecht bij O&K dat centraal in de organisatie als aanspreekpunt fungeert t.a.v. borging en bewaking van onderwijs- en toetskwaliteit. Tot slot zorgen directies voor aanvullingen van hun schoolreglementen met relevante passages over AI met een helder sanctiebeleid om fraude en

willekeur te voorkomen en om medewerkers in geval van onenigheid kaders te bieden en zo te beschermen.

Let op dat de Europese AI verordening voorschrijft dat waar AI gebruikt wordt, medewerkers ook geprofessionaliseerd zijn en de vaardigheid hebben om passende afwegingen te maken t.a.v. de inzet ervan. In veel gevallen zit AI ingebakken in onderwijsmethoden en vloeit deze verplichting daar dus impliciet uit voort.

Afdelingshoofden bureau informeren hun team actief over het AI-beleid, de uitgangspunten van het Unicoz-kader en de beschikbare professionalisering. Transparantie richting medewerkers draagt bij aan draagvlak, bewustwording en gedeeld eigenaarschap.

Afdelingshoofden monitoren de voortgang van AI-geletterdheid binnen hun team, integreren dit in het MSP/jaarplan en bespreken dit jaarlijks met het CvB. Voor enkele collega's binnen de Unicoz-organisatie geldt dat ontwikkeling naar niveau 3 van AI-geletterdheid niet relevant, wenselijk of haalbaar is. In dergelijke gevallen worden door de leidinggevende afwijkende afspraken gemaakt en hierover wordt aan het CvB gerapporteerd in het MSP dan wel jaarplan.

Van afdelingshoofden wordt verwacht dat zij zich ook persoonlijk verdiepen in de bestuurlijke, procesmatige en onderwijskundige implicaties van AI. Dit vraagt om inzicht in technologische trends, ethische vraagstukken en veranderende onderwijspraktijken. Schoolleiders volgen daarom relevante scholing en nemen deel aan netwerken waarin AI en leiderschap in het onderwijs centraal staan.

Verwachtingen van medewerkers

Van alle overige medewerkers binnen Unicoz – onderwijzend, ondersteunend en leidinggevend – wordt verwacht dat zij zich ontwikkelen tot minimaal niveau 3 van AI-geletterdheid. Dit betekent dat zij AI op een verantwoorde manier kunnen toepassen in hun werk, bekend zijn met de Unicoz-uitgangspunten en ethische kaders, en in staat zijn om leerlingen te begeleiden in een wereld waarin AI een rol speelt en zich hier kritisch toe te verhouden. Medewerkers nemen actief deel aan professionalisering en reflecteren op hun eigen handelen met betrekking tot AI.

Van medewerkers wordt verwacht dat zij het AI-beleid van Unicoz niet alleen kennen, maar ook actief omarmen en er uitvoering aan geven binnen hun eigen werkpraktijk. Dit betekent dat zij handelen in lijn met de uitgangspunten van het kader, bijdragen aan een cultuur van verantwoord AI-gebruik en zich inzetten voor de ontwikkeling van hun eigen AI-geletterdheid. Door het beleid te dragen en toe te passen, leveren zij een directe bijdrage aan de kwaliteit en toekomstgerichtheid van het onderwijs binnen Unicoz. Het is daarnaast te waarderen als zij good practices of succesrijke voorbeelden delen met collega's.

Slotparagraaf – Samen bouwen aan verantwoord AI - gebruik

Met dit beleidsdocument beoogt Unicoz een stevig fundament te leggen voor de verantwoorde inzet van kunstmatige intelligentie binnen het onderwijs en de organisatie. We willen richting geven aan scholen en teams, zodat zij AI kunnen benutten als krachtig hulpmiddel voor onderwijsverbetering, zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen.

Door duidelijke uitgangspunten te formuleren, juridische kaders te respecteren en professionalisering centraal te stellen, creëren we een gedeeld kader waarin ruimte is voor innovatie én zorgvuldigheid. AI mag het onderwijs verrijken, maar nooit vervangen. Kritisch denken, ethiek, transparantie en pedagogische verantwoordelijkheid blijven leidend.

We stimuleren scholen om AI op een wijze in te zetten die past bij hun onderwijsniveau, visie en context. De bijlage met handreikingen per onderwijsniveau ondersteunt hen daarbij. Tegelijkertijd vragen we van alle medewerkers dat zij zich ontwikkelen tot AI-geletterde professionals, zodat zij leerlingen kunnen begeleiden in een wereld waarin technologie een steeds grotere rol speelt. In de bijlagen bieden we handvatten om hier uitvoering aan te geven.

Dit beleid is geen eindpunt, maar een startpunt voor een gezamenlijke leerreis. Door ervaringen te delen, successen te vieren en dilemma's bespreekbaar te maken, bouwen we samen aan een toekomstbestendige onderwijsorganisatie waarin AI op een veilige, verantwoorde en mensgerichte manier wordt ingezet. We evalueren dit beleidskader jaarlijks, zie voorblad.

Bijlage 1

Tabel AI-professionalisering

Niveau	Kennis	Gebruik (privé/zakelijk)	Bewustzijn & Ethiek	Organisatie & Samenwerking	Aanbevolen professionalisering	Ontwikkeling in de school
0 – Onbewust	Geen bekendheid met AI of de uitgangspunten van Unicoz	Geen ervaring of gebruik	Geen bewustzijn van risico's of ethiek	Geen betrokkenheid		Geen visie of beleid voor de toepassing van AI door leerlingen of leerkrachten => risico
1 – Bewustwording	Beperkte kennis, enkele toepassingen gezien	Incidenteel gebruik voor privédoeleinden zonder inzicht in werking	Beperkt bewustzijn van risico's	Geen actieve bijdrage	Via berichten in directiepost Tegel Techniek op Unicoz Academie veel AI-aanbod Bewustwording in teamoverleg DO en professionaliseringsdagen	Geen expertise in huis. Geen visie of beleid voor de toepassing van AI door leerlingen of leerkrachten => risico

2 – Begrip	Basiskennis van AI en enkele tools	Gebruikt AI incidenteel en deels onbewust voornamelijk voor privédoeleinden	Kent enkele risico's zoals privacy. Gehoord van de Unicoz-uitgangspunten	Geen structurele bijdrage	Kennismaking met AI Cursus gegeven door collega's binnen Unicoz Aanvraag via de cirkel AI	Geen expertise in huis. Een enkeling is wellicht wat verder De school communiceert aan ouders dat de school binnen de kaders van Unicoz gebruik maakt van AI voor het onderwijs Daarnaast communiceert de school dat als gewerkt wordt met AI in de klas kinderen onder de 13 jaar dit altijd alleen onder toezicht gebruiken Geen schoolvisie of beleid => beperkt risico
------------	------------------------------------	---	--	---------------------------	---	---

3 – Toepassen	Basisopleiding gevolgd 100% bekend met Unicoz-uitgangspunten	Gebruikt AI zakelijk in onderwijs en onderwijs gerelateerde processen zoals binnen de school afgesproken	Begrijpt werking van AI en houdt rekening met ethische risico's bij het gebruik van privacygevoelige informatie	Handelt conform uitgangspunten, deelt ervaringen incidenteel met directe collega's	Basiscursus AI Zelfstudie op eigen tempo met certificaat (gemiddeld 3 dagdelen) Of vergelijkbaar zoals via Kennisnet	Basiskennis in huis bij alle relevante collega's Er is visie en beleid voor het gebruik van AI binnen de school gericht op leerkrachten en leerlingen Het beleid is transparant en gecommuniceerd aan ouders en leerlingen en MR en opgenomen in MSP Beperkt risico
4 – Integreren	Gevorderde kennis, heeft meerdere opleidingen of trainingen gevolgd; kan verschillende AI-toepassingen vergelijken	Gebruikt AI bewust en effectief in relevante werkprocessen voor meerdere doeleinden	Maakt bewuste afwegingen tussen AI-tools, kent voor- en nadelen	Draagt bij aan beeldvorming en implementatie op schoolniveau. Kan een standpunt innemen in een teamdiscussie over al dan niet toepassen van AI in het onderwijs en de consequenties daarvan voor de	AI-trainingen zoals: AI van Columbus. Studiereis AI – Bett Teamtraining door externe trainer	Er is breed gedeelde expertise over AI in huis. Er is visie en beleid voor zowel medewerkers als leerlingen. Het is duidelijk en transparant wanneer leerkrachten en medewerkers van de school gebruik maken van AI in de voorbereidende onderwijstaken,

				leerling en voor de organisatie		Het is duidelijk en transparant wat er van leerlingen wel en niet wordt verwacht in termen van werken met AI Dit is gekoppeld aan leerdoelen op het gebied van digitale geletterdheid. Dit is vastgelegd in MSP
5 – Expert	Expertise in AI, volgt relevante (expert) cursussen en trainingen en volgt relevante ontwikkelingen in het onderwijsveld en is aangesloten bij relevante interne en externe netwerken	Begeleidt collega's, ontwikkelt beleid, ondersteunt bij de implementatie van AI-beleid binnen de school of binnen de stichting	Adviseert over ethiek en risico's, voelt zich bekwaam hierover een standpunt in te nemen	Onderdeel van AI-cirkel, traint anderen, adviseert CvB	Lid van platforms en discussiegroepen Op verzoek volgen van (meerdaagse trainingen)	Zie hierboven Plus het volgen van trendsetters in AI in onderwijs zoals: Stephanie Meuleman van den Kieboom Jarno Duursma Robert van Empel en Dieter Möckelmann

Bijlage 2a en b

Concept Formats decentraal AI-beleidsplan per school / bestuursbureau

2a AI Beleidsformat Unicoz – Invulvariant Schoolleiders

Bij elk onderdeel ziet u wat er wettelijk en vanuit het beleid minimaal is. Beschrijf bij elk onderdeel hoe u daar binnen uw organisatie(onderdeel) invulling aan geeft. Hoe borgt u dit: waar is het vastgelegd en in welke procedures is dit opgenomen, wie binnen het team is daarvoor verantwoordelijk (functietitel niet een persoon), of waar staat het in de reglementen of ziet men het terug in de praktijk. Tot slot geeft u aan op welke wijze en op welk moment u hierover verantwoording aflegt dat kan zijn via het MSP of aan de inspectie of aan de medezeggenschap.

AI in het curriculum

PO – Minimaal: ethiek, kritisch denken, onderzoekend leren, feit/fictie onderscheiden.

VO – Minimaal: AI-geletterdheid, digitale geletterdheid, ethiek, kritisch denken.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

AI en toetskwaliteit

PO – Minimaal: transparantie over AI-gebruik bij toetsing a.d.h.v. waaier AI, menselijke controle geborgd. Aandacht voor toetsen van het proces in plaats van het eindproduct.

VO – Minimaal: borging van toets validiteit bij AI-gebruik, transparantie over AI-gebruik bij toetsing a.d.h.v. waaier AI, menselijke controle geborgd.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

AI-gebruik door leerlingen

PO – Minimaal: toezicht bij gebruik, ouderlijke toestemming onder 13 jaar, heldere communicatie aan ouders.

VO – Minimaal: richtlijnen voor verantwoord gebruik, training in AI-geletterdheid.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

**SAMEN
LEREN &
GROEIEN**

Professionalisering van medewerkers

PO – Minimaal: alle medewerkers bekend met richtlijnen en basistraining in AI-geletterdheid, ethiek, risico's en privacy.

VO – Minimaal: alle medewerkers bekend met richtlijnen en basistraining in AI-geletterdheid, ethiek, risico's en privacy.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

AI in lesvoorbereiding

PO – Minimaal: transparantie over AI-gebruik, menselijke controle.

VO – Minimaal: transparantie over AI-gebruik, menselijke controle.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

AI in bedrijfsvoering Proces x,y,z (kopieer leeg format per proces)

PO – Minimaal: naleving IBP-normenkader, transparantie over AI-systemen.

VO – Minimaal: borging van privacy en veiligheid bij AI-gebruik.

Invulling	
Betrekking op	☐ HR ☐ Financiën ☐ PR & Communicatie ☐ Huisvesting ☐ ICT ☐ Overig, namelijk:
Borging	
Verantwoording	

Digitale veiligheid van medewerkers

PO – Minimaal: AVG verantwoord: bescherming van persoonsgegevens bij AI-gebruik, richtlijnen voor veilig gebruik van AI-tools, aandacht voor AI in reglementen.

VO – Minimaal: bescherming van persoonsgegevens bij AI-gebruik, richtlijnen voor veilig gebruik van AI-tools, aandacht voor AI in reglementen.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Graag verwijzen we voor inhoudelijke ondersteuning naar de handreiking van [Kennisnet](#).

2b AI-beleidsformat bestuursbureau Unicoz – invulvariant afdelingshoofden bureau

Bij elk onderdeel ziet u wat er wettelijk en vanuit het beleid minimaal is. Beschrijf bij elk onderdeel hoe u daar binnen uw organisatie(onderdeel) invulling aan geeft. Hoe borgt u dit: waar is het vastgelegd en in welke procedures is dit opgenomen, wie binnen het team is daarvoor verantwoordelijk (functietitel niet een persoon), of waar staat het in de reglementen of ziet men het terug in de praktijk. Tot slot geeft u aan op welke wijze en op welk moment u hierover verantwoording aflegt dat kan bijvoorbeeld zijn via het MSP of aan de inspectie of aan de medezeggenschap.

Governance en juridische zaken

Het bestuursbureau ziet toe op transparantie, ethiek en juridische compliance van AI toepassingen vanuit het bureau.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Professionalisering

AI wordt enkel gebruikt door bureaumedewerkers die hiervoor zijn geschoold.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Borging implementatie beleidskader AI

Minimaal:

Het bestuursbureau borgt de monitoring van de implementatie van het beleidskader AI in een cyclisch kwaliteitsproces.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Onderwijskwaliteit & Innovatie

Minimaal:

AI verandert wat leerlingen moeten leren. Scholen integreren AI-bewustzijn en vaardigheden in het curriculum, passend bij leeftijd en ontwikkelingsniveau. De stichting ondersteunt curriculumontwikkeling en stelt kaders voor inhoudelijke en didactische invulling en voor toetsing.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

HR / Personeel & Organisatie

Minimaal:

AI-gebruik bij werving, selectie en personeelsbeleid moet voldoen aan de eisen van goed werkgeverschap, de AVG en de AI Act. Er mag geen sprake zijn van bias of ondoorzichtige besluitvorming. Binnen deze context speelt het bestuur een centrale rol in het waarborgen van de integriteit, transparantie en rechtmatigheid van AI-toepassingen. AI-toepassingen mogen geen afbreuk doen aan de autonomie, waardigheid of rechtspositie van medewerkers. Het bestuur en het bestuursbureau dragen zorg voor een verantwoorde inzet van AI in personeelsbeleid, waarbij transparantie, inspraak en rechtsbescherming gewaarborgd zijn.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Financiën & Control

Minimaal:

AI-toepassingen in financiële processen moeten voldoen aan transparantie-eisen uit de AI Act en aan de beveiligingsnormen van het IBP-normenkader.

Unicoz weegt de inzet van AI tool in AFAS af en komt hierover tot besluitvorming.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

ICT & Informatiemanagement

Minimaal:

AI-systemen die worden ingezet in bedrijfsvoering vallen onder de categorie 'hoog risico' volgens de EU AI Act en moeten voldoen aan eisen voor transparantie, betrouwbaarheid en menselijke controle. Alle AI-systemen moeten voldoen aan de AI Act, de AVG en het IBP-normenkader. Dataminimalisatie, transparantie en menselijke controle zijn minimaal.

AI tools worden door medewerkers benaderd vanuit een zakelijk account binnen de beschikbare systemen. Medewerkers hebben dus bijvoorbeeld toegang tot de AI tools van Microsoft zoals Gemini, Co-pilot etc. Er is dan in principe geen noodzaak voor andere betaalde accounts tenzij een specifieke discipline daarom vraagt.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Huisvesting & Facilitair

Minimaal:

AI-gebruik in gebouwbeheer of veiligheid moet voldoen aan de AI Act en mag geen inbreuk maken op privacy (AVG). Elk gebruik dient conform AI Act en IBP-normenkader plaats te vinden en menselijk toezicht en eindverantwoordelijkheid is altijd aan de orde. Bij inkoop van (deel)systemen bij derden wordt toegezien op het bestaan van geïntegreerde AI zoals mogelijk bij sensoren en/of camera's. Unicoz is bewust en verantwoordelijk voor eventuele AI toepassingen in (deel)systemen.

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Communicatie & Relatiebeheer

Minimaal:

AI-gebruik in communicatie (zoals chatbots of tekstgeneratie) moet voldoen aan transparantie-eisen uit de AI Act en mag geen persoonsgegevens verwerken zonder AVG-basis.

AI mag niet leiden tot misleiding of reputatieschade, AI kan helpen bij het opstellen van teksten, maar de eindredactie en eigenaarschap ligt bij het hoofd communicatie. Elke uiting voldoet aan AVG wetgeving en AI Act. In het bijzonder geldt dit voor het gebruik van beeldmateriaal in communicatie-uitingen waarbij leerlingen of medewerkers in beeld zijn.

Unicoz borgt dat formele uitingen als zodanig herkenbaar zijn door uniformiteit, huisstijl etc. Om te garanderen dat Unicoz in noodzakelijke gevallen achteraf kan aantonen dat uitingen formeel van Unicoz zijn en niet deep fake betreffen, kan in overleg met ICT worden nagedacht over het gebruiken van een digitaal watermerk.

Unicoz stelt richtlijnen op voor de scholen die zij dienen op te volgen zoals het gebruik van een huisstijl, eventueel watermerk en gebruik van beeldmaterialen. Hieronder valt ook een deel wat kan worden opgenomen in het schoolreglement waar leerlingen zich aan te houden hebben (inzake opnames en bewerken van beelden van leerkrachten en medewerkers).

Invulling	
Borging	
Verantwoording	

Bijlage 3

Concept format voor MSP-cyclische kwaliteitszorg

Ingevuld door	[naam en functie]
Verantwoordelijk voor	[School/Unit/Afdeling/Overig]

Invulinstructie: Vul in wat van toepassing is, mocht de vraag geen betrekking hebben op jouw afdeling/team dan vul je in: nee omdat: n.v.t.

Algemeen AI-beleid

Unicoz staat positief tegenover het gebruik van AI in het onderwijs die de kwaliteit van het onderwijs verhoogt en de processen optimaliseert, mits dit op een zorgvuldige en veilige manier gebeurt en iedereen op de hoogte is van de wettelijke kaders rondom AI-gebruik. De kern van het beleid is:

- ◆ Positief over AI-gebruik mits zorgvuldig, veilig en juridisch verantwoord
- ◆ Kritisch denken en menselijke interactie blijven leidend
- ◆ AI is ondersteunend aan het pedagogische en educatieve proces
- ◆ De decentrale inkleuring van het AI-beleid is verankerd in cyclische kwaliteitszorg
- ◆ Alleen geprofessionaliseerde medewerkers maken gebruik van AI

Hieronder volgt een toelichting op de decentrale inkleuring van dit beleid van de betreffende school/afdeling:

1. Algemeen: (niet relevant voor bureau)

*Ik heb de digitale **AI 0-meting** ingevuld.*

☐	Ja
☐	Nee, omdat: ...

2. AI en professionalisering

Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben worden medewerkers geprofessionaliseerd op het gebied van AI.

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja: op basisniveau: alle medewerkers (een enkeling daargelaten) volgen de nationale AI cursus en kunnen hun certificaat in AFAS delen.
☐	Ja: alle medewerkers (een enkeling daargelaten) worden op basisniveau opgeleid via de nationale AI cursus en daarnaast worden specifieke medewerkers zoals de ICT-coördinator verder opgeleid naar een AI-fluency niveau.
☐	Deels: sommige medewerkers zijn zelf al bezig met AI en hebben een Unicoz workshop gevolgd.
☐	Overig: ...

3. AI in processen van bedrijfsvoering

Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben optimaliseren we bedrijfsvoeringsprocessen met behulp van AI (HR, financiën, beleidsontwikkeling, communicatie, etc).

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja: Hieronder beschrijf ik in grote lijnen welke dat zijn en hoe we dat doen. (suggesties ter ondersteuning)
☐	HR/P&O: werving en selectie, berekeningen, samenvattingen
☐	Financiën: trendanalyses, vergelijkingen, berekeningen, ...
☐	Beleid: beleidsteksten formuleren, samenvattingen en vergelijkingen...
☐	Planning en Organisatie: Roosters, agenda's, ...
☐	ICT en Informatiemanagement: analyse problemen, eerstelijns beantwoorden vragen automatiseren, beschikbare tools-systemen beoordelen op validiteit.
☐	Communicatie intern: nieuwsberichten opstellen, e-mails automatiseren, formulieren en presentaties maken, afbeeldingen, posters en flyers maken etc.
☐	Communicatie extern: verweerschriften, brieven, persberichten, posters, filmpjes en flyers maken.
☐	Huisvesting:
☐	Overig:

4. AI en reglementen

Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben is aandacht besteed aan AI in reglementen, handleidingen en voorschriften zodat mijn doelgroep(en) kunnen weten wat er wel en niet van hen wordt verwacht.

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja, dit blijkt uit reglement(en)(denk aan leerlingreglement, algemeen veiligheidsbeleid, social media reglement, toetsbeleid, fraudereglement, gedragscodes...)

5. AI in onderwijsvoorbereiding

Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben optimaliseren we ons onderwijs door in de voorbereiding ervan gebruik te maken van AI.

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja: Hieronder beschrijf ik een aantal voorbeelden van AI toepassingen

6. AI in onderwijsuitvoering

Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben wordt AI actief ingezet met leerlingen.

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja: Hieronder beschrijf ik hoe we dat doen en hoe we borgen dat alleen leerlingen ouder dan 13 jaar zelfstandig gebruik maken van AI / leerlingen jonger dan 13 dit altijd onder begeleiding doen.

7. AI in de lesinhoud

Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben wordt aandacht besteed aan wat AI is en niet is, welke risico's AI met zich meebrengt en hoe je het verstandig kunt gebruiken.

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja: dit zit in onze methoden
☐	Ja: we besteden hier naast de methoden extra aandacht aan ...
☐	Ja: overig ...

8. Binnen de organisatie(unit) waar ik verantwoordelijk ben wordt aandacht besteed aan AI als onderwerp van gesprek over onderwijsontwikkeling en impact op curriculum en toetsing.

☐	Nee, omdat: ...
☐	Ja: dit komt bij toeval weleens aan bod maar we zien nog geen aanleiding er actief iets mee te doen in ons werk richting leerlingen. We wachten het nog even af.
☐	Ja: we bespreken dit als team en proberen ons een beeld te vormen van de impact van AI op wat leerlingen moeten leren en kunnen en op hoe we dat toetsen en borgen.
☐	Ja: we hebben dit besproken en we hebben ons onderwijs daar deels ook al op aangepast namelijk: (suggesties onder) ◆ Anders toetsen: gericht op proces in plaats van eindproduct, geen opstellen/papers meer zelfstandig laten maken, portfolio ingevoerd, AI-waaiër ingevoerd... ◆ Andere lesinhoud: invoer ethiek, prompts toegevoegd, digitale geletterdheid en AI toegevoegd, AI als lesinhoud en werken met AI en bekritisieren opgeleverde resultaat... ◆ Andere vorm van feedback: gegenereerd door AI, persoonlijk, gedifferentieerd... ◆ Andere vorm van analyse leerstijlen: RITT model ◆ Meer maatwerk / differentiatie: meertalig, niveau differentiatie teksten etc. ◆ Andere leerdoelen: meer aandacht voor kritisch denken, onderzoekend leren, ethiek, ◆ Andere methoden: GPT's leren maken of Gems, zelf met AI lessen gebouwd, gebruik van AI-voorleraren etc. ◆ Overig: ...

Bijlage 4

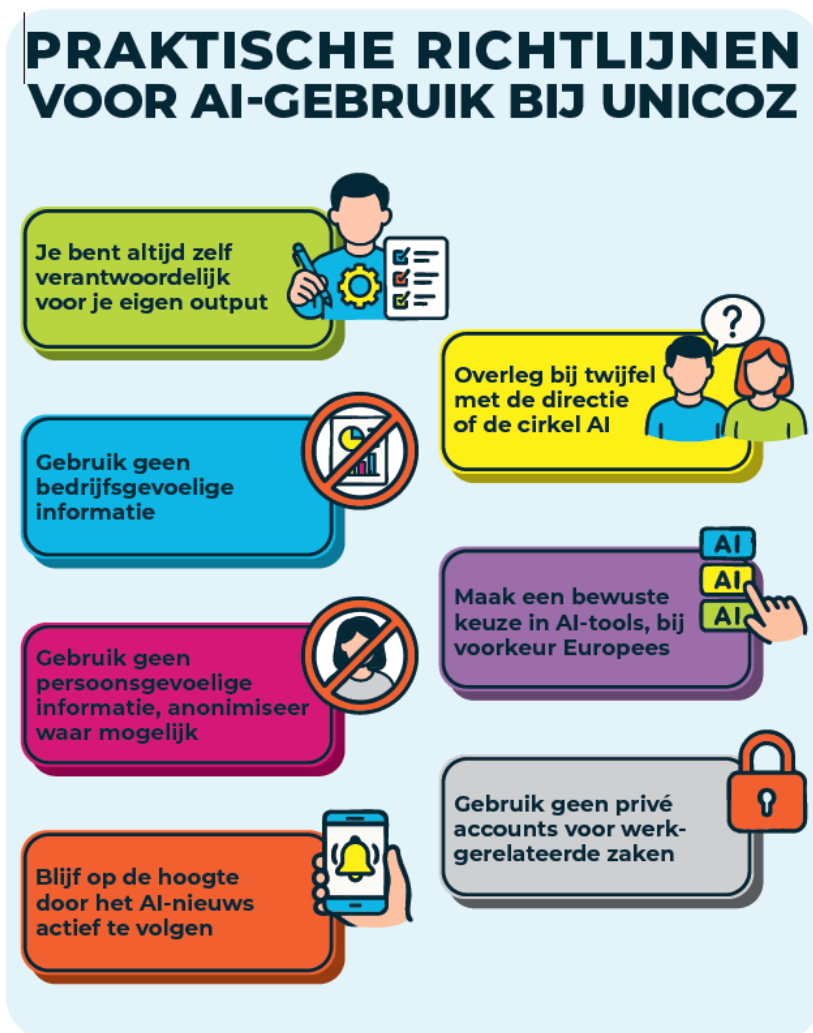
voorstel 0-meting in de scholen

[Gebruik dit formulier.](#)

Bijlage 5a

Poster Uitgangspunten AI

**MEER WETEN?
SCAN DE QR-CODE**

Ook te vinden in volledig formaat via [deze link](#).

Bijlage 5b

Flyer Uitgangspunten AI

Directeursverantwoordelijkheid

De directeur is verantwoordelijk voor het besluit om al dan niet met AI te werken (leerkrachten, ondersteuning en leerlingen) en neemt passende voorzorgsmaatregelen en het handelen van zijn/haar medewerkers met AI voor werk gerelateerde zaken.

Praktische Richtlijnen voor AI-gebruik

Wanneer gewerkt wordt met AI nemen we binnen Unicoz de volgende zaken in acht:

Eigen verantwoordelijkheid voor output

Je blijft altijd zelf verantwoordelijk voor de output, dus check check dubbel check.

Overleg bij twijfel

Bij twijfel overleg je met je directie of met de cirkel-AI.

Geen persoonsgevoelige informatie

Voer geen persoonsgevoelige informatie in een AI-bot in. Denk daarbij aan leerlingnamen in combinatie met schoolnaam etc. Alles wat AVG technisch moet, geldt ook voor AI. Vervang namen en vermijd logisch te maken conclusies en correlaties over leerlingen, medewerkers, scholen en resultaten.

Geen bedrijfsgevoelige informatie

Voer geen bedrijfsgevoelige informatie in.

Overleg bij twijfel

Bij twijfel overleg je met je directie of met de cirkel-AI.

Bewuste keuze van AI-tools

Denk na welke bots je gebruikt, het is logisch dat Deep Seek van Chinese makelij wellicht minder passend is dan een ander zoals Claude, Chat GPT of Gemini of Co-pilot. De voorkeur gaat uit naar een Europese variant wanneer die er zijn en voldoende mogelijkheden bieden.

Privé-accounts

Wanneer je ervoor kiest om in te loggen met een privé account op AI-bots voor werkgerelateerde zaken, is dit op jouw eigen verantwoordelijkheid. Unicoz is niet aansprakelijk voor eventuele nadelige gevolgen hiervan.

Blijf op de hoogte

De werkelijkheid rondom AI verandert snel, zorg dat je op de hoogte bent en blijft van die ontwikkelingen als je ermee werkt door actief nieuwsberichten over AI te volgen.

Bijlage 6

AI waaier

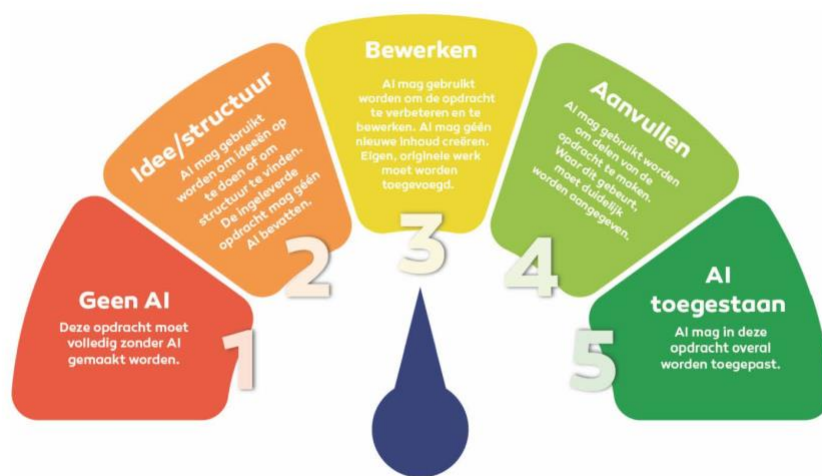
Voor het geheel volg [deze link](#). De waaier is opgesteld door ROC Twente.

Ai waaier

De AI-waaier biedt docenten een praktisch instrument om leerlingen op verschillende niveaus te begeleiden in het verantwoord en doelgericht gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) bij het maken van opdrachten. Deze waaier is ontworpen om het gebruik van AI binnen het onderwijs te structureren, zodat docenten kunnen bepalen hoe en in welke mate AI een rol mag spelen in het leerproces.

De waaier is ingedeeld in vijf niveaus, variërend van geen gebruik van AI tot volledige inzet van AI, waarbij de mate van AI-toegang steeds groter wordt. Bij elk niveau worden werkvormen aangedragen die passen bij het niveau van AI-gebruik, evenals waarborgen die ervoor zorgen dat de integriteit van het werk van de leerling gewaarborgd blijft. Van klassikale toetsing en handgeschreven werk tot het onderzoeken van AI-output en het geven van peer feedback, de waaier biedt docenten de tools om het gebruik van AI binnen hun onderwijsomgeving effectief te begeleiden.

Door de AI-waaier te gebruiken, kunnen docenten een balans vinden tussen het benutten van de voordelen van AI en het bevorderen van zelfredzaamheid en kritisch denken bij leerlingen. Het biedt houvast voor zowel het ontwikkelen van opdrachten als het beoordelen van het gebruik van AI, met als doel het creëren van een eerlijke en leerzame omgeving voor alle leerlingen.

Bijlage 7

AI-gebruik per onderwijsniveau

Handreiking voor scholen

LET OP: leerlingen jonger dan 13 jaar mogen niet zonder begeleiding werken met AI in opdracht van de school.

Basisonderwijs (PO): Verkennen en begeleiden

Waarom deze aanpak?

Leerlingen in het basisonderwijs leren vooral door verkenning en begeleiding. AI kan hen helpen om nieuwsgierigheid te stimuleren en basisvaardigheden te versterken.

Hoe ziet dit eruit?

- ◆ AI gebruiken om vragen te stellen over onderwerpen uit de les
- ◆ Ondersteuning bij taal (spelling, woordenschat)
- ◆ Creatieve toepassingen zoals verhalen of tekenideeën
- ◆ Altijd onder begeleiding van de leerkracht
- ◆ Aandacht voor feit vs fictie en eigen denkvermogen

Voorbeeld uit de praktijk: Een leerling stelt via AI een vraag over planeten en gebruikt de informatie om een poster te maken voor een spreekbeurt, samen met de leerkracht.

VMBO: Verkennen en experimenteren

Waarom deze aanpak?

VMBO-leerlingen staan op het kruispunt tussen praktisch en theoretisch leren. Ze hebben behoefte aan concrete toepassingen, maar kunnen ook al abstracter denken over AI.

Hoe ziet dit eruit?

- ◆ AI gebruiken bij onderzoek voor praktische opdrachten
- ◆ Experimenteren met verschillende AI-tools voor creatieve projecten
- ◆ Leren over AI-gebruik in verschillende sectoren
- ◆ Bewust worden van kansen en risico's van AI.

Voorbeeld uit de praktijk: Een leerling in de sector Zorg & Welzijn onderzoekt hoe AI wordt gebruikt in de zorg, interviewt een zorgprofessional, en maakt een presentatie waarin zowel voordelen als ethische dilemma's worden besproken.

MAVO: Kritisch en bewust

Waarom deze aanpak?

Mavoleerlingen bereiden zich voor op vervolgonderwijs en hebben daarom behoefte aan vaardigheden in kritisch denken en brononderzoek.

Hoe ziet dit eruit?

- ◆ AI gebruiken als startpunt voor onderzoek, niet als eindpunt
- ◆ Leren AI-output kritisch te beoordelen en te controleren
- ◆ Experimenteren met AI voor creatieve projecten
- ◆ Discussiëren over ethische aspecten van AI-gebruik

Voorbeeld uit de praktijk: Voor een werkstuk over de Tweede Wereldoorlog gebruikt een leerling AI om verschillende perspectieven op historische gebeurtenissen te verkennen, maar controleert alle informatie met betrouwbare historische bronnen en bespreekt de beperkingen van AI bij historisch onderzoek.

HAVO/VWO: Geavanceerd en reflectief

Waarom deze aanpak?

Deze leerlingen bereiden zich voor op hoger onderwijs en academische carrières waarin AI-vaardigheden essentieel zullen zijn.

Hoe ziet dit eruit?

- ◆ Geavanceerd gebruik van AI voor onderzoek en analyse
- ◆ Leren over de technische achtergrond van AI-systemen
- ◆ Diepgaande discussies over ethiek, bias, en maatschappelijke impact
- ◆ AI inzetten voor complexe projecten en presentaties
- ◆ Voor VWO 3: Kennismaken met machine learning en expertsystemen

Voorbeeld uit de praktijk: Een Vwo-leerling onderzoekt voor een profielwerkstuk de impact van AI op de arbeidsmarkt, gebruikt verschillende AI-tools voor data-analyse, interviewt experts, analyseert de betrouwbaarheid van AI-voorspellingen, en reflecteert op de ethische implicaties van zijn bevindingen.

